

Kirkens Undervisning

nr. 4 1990

tidsskrift for medarbejdere

Nr. 4 1990

- et tidsskrift til medarbejdere om alle former for kirkelig undervisning i teori og praksis.
- inspiration til børne- og familiearbejdet.
- undervisningsmodeller til kirkeårets tekster og centrale kristne temaer.
- forslag til andagter og gudstjenester.
- omtale og anmeldelser af nye undervisningsmaterialer m.m.

Indhold:

Redaktionelt	2
25 teser om kirkens undervisning ved sognepræst Kaj Mogensen . .	3
Gå ind ad de åbne døre Om forsøg med kirkelig undervisning af 8-10 årige ved sognepræst Finn Rosenberg .	7
De, der bor i dit hus Kirkespil om Jesus som 12-årig i templet ved sognepræst Juul Elmholdt Værgø	12
Skandinavisk Mini Teater Ny epoke for dukketeatre	18
Nye bøger og materialer	20

Redaktionelt

Den indledende konfirmationsforberedelse er hovedtemaet for dette nr. af KIRKENS UNDERVISNING. Ordningen eller rettere *forsøgsordningen* har efterhånden en fortid på ca. 5 år. I 1987 kom den kongelige "Anordning om forsøgsmæssig etablering af en frivillig indledende konfirmationsforberedelse", hvori det blev angivet som formål at "gøre børnene fortrolige med den kristne børnelærdom og folkekirkens gudstjeneste". 44 forsøg er anmeldt i dette år, og i alt vil 68 pastorater da have gennemført forsøgsundervisningen. Vi har altså et godt grundlag at tage stilling ud fra om ordningen skal gøres permanent. Det bliver i 1992 denne beslutning skal tages. Men de mange forsøg fortæller os om en god interesse for denne undervisning. Tendensen synes med andre ord at pege på et behov for en officiel kirkelig børneundervisning. Den skal ikke bare overlades til organisationer. Men samtidig må vi så huske, at det netop er de kirkelige børne- og ungdomsorganisationer, der banede vej for forsøgsordningen med en kirkelig børneundervisning.

Hvem er det så, der underviser? Ja, det synes først og fremmest at være sognets præst eller præster, selvom

der er åbnet muligheder for aflønning af anden arbejdskraft. Det er naturligvis præster, der i forvejen har interesse for undervisning og en god evne til at have med børnene at gøre. Men generelt véd vi præster for lidt om pædagogik og undervisning af børn. Vi savner stadig en praktisk teologisk grunduddannelse på universiteterne, der kan danne basis for Pastorseminariernes kurser. Og vi savner også materiale, først og fremmest bøger eller anden form for fremstilling af den kirkelige pædagogik. Af kirkepædagogisk litteratur findes der kun nogle tysksprogede mammutudgaver, som slet ikke kan omsættes til danske forhold. Vi savner en nutidig bog om konfirmandundervisning – og vi savner ligeledes dansksproget litteratur til børneundervisningen i øvrigt.

Selvfølgelig kan vi ikke undervise os ud af sekulariseringen. Men den kirkelige børne- og voksenundervisning vil i årene fremover være et væsentligt bidrag til vor kirkes evne til at imødegå den nyreligiøse bølge og til at styrke folkekirke-medlemmernes bevidsthed om kristendommens indhold og kirkens betydning og muligheder i nutidens samfund.

Henning Nørhøj

Om forsidebilledet:

Madonna, præget på læder

af Claudio Pasto, Sao Paulo, Brasilien.

Deutsches Institut für Ärztliche Mission mit seinem Tropenheim, Tübingen.

Dette billede står oprindeligt i rødt, alt, hvad der i dette tryk fremtræder sort, er i originalen orange og rødbrunt. Kunstneren fra millionbyen Sao Paulo har med dette værk skabt en "Indianermadonna". Den brasilianske kunstner vil forkynde julens budskab for denne 11-millioners slumbys mennesker, der for de flestes vedkommende ikke kan læse og skrive.

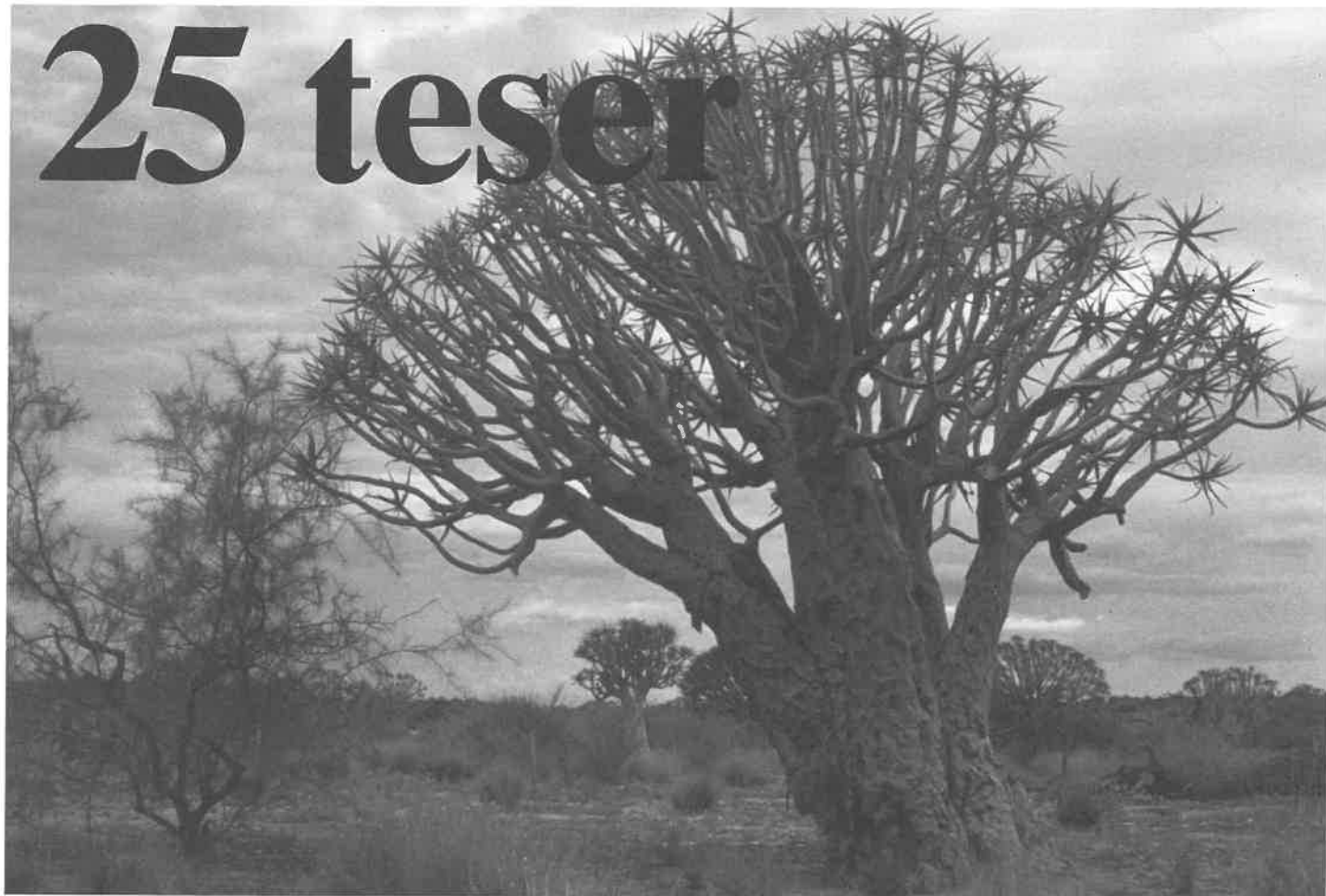
Billedet rummer ikke idyl, ikke en moder og barn, der inderligt og i fordybelse betragter hinanden. Derimod

er det de to store par spørgende øjne, der helt fastholder beskuerens opmærksomhed. Marias hånd, der holder barnet fast, er næsten i overstyrrelse. Moderens anden hånd hæves som en herskers. Eller er denne hånd et fortvivlet udtryk, hvormed en fattig og ubemærket skikkelse ivrigt ønsker at påkalde sig opmærksomhed? Som om de to mennesker sad hjælpeløst i vejkanterne og som et par blaffere bad om at blive taget med af et køretøj?

Et juledigt:

De skuer opad
og venter på ham,
som skal komme.
Men han kommer ikke fra oven.
De skuer forgæves – imens
sker det bag deres ryg –
at han, som skal komme – kommer.
(Friedrich Schwanerke: "Advent".)

25 teser

om kirkens undervisning

ved sognepræst Kaj Mogensen,
Hvidbjerg

Følgende 25 teser er bragt første gang i Kristeligt Dagblad i 1987. De fremkom som en reaktion på de to initiativer, der gik forud for oprettelsen af forsøgsordningen med konfirmationsforberedelse på fjerde klassetrin:

Dels debatoplæg med forslag om en indledende konfirmationsforberedelse på fjerde klassetrin, som blev of-fentliggjort af Biskop Henrik Christiansen, provst Kr. Jordansen, biskop Herluf Eriksen, biskop Helge Skov og lektor Jens Kristian Krarup. Og dels kirkeministeriets udkast til anordning om forsøgsmæssig etablering af en frivillig konfirmationsforberedelse, hvorefter præsten kan undervise børn på et tidligere klassetrin end 7., som opfølgning af dåben, og som 1. del af konfirmationsforberedelsen i 7. (8.) klasse.

Kaj Mogensens reaktion var umiddelbart:

Disse initiativer må hilses velkommen med glæde. Det er godt, at der nu synes at komme gang i oprettelse af en kirkelig undervisning på sognekirkeligt grundlag udover den hidtidige konfirmationsforberedelse.

Men det forekommer mig alligevel, at hverken debatoplæg eller ministerudkast er helt tilfredsstillende. Det er min faste overbevisning, at

- en egentlig skemalagt kirkelig undervisning (med bestemte ugetimer) med hovedvægt på bibelfortælling på lidt længere sigt vil gøre det vanskeligt at argumentere for skolefaget kristendomskundskab, idet også skolefagets hovedindhold er den bibelske fortælling.
- en konfirmationsundervisning, der

i tid er fjernet fra konfirmationshandlingen på lidt længere sigt vil betyde, at mange børn vælger at undgå konfirmation, hvorfor det samlede undervisningstimetal (det antal børn, der modtager undervisning x timetal) vil mindskes.

- en igangsættelse af en undervisning uden nøje overvejelser om indhold og arbejdsformer let kan gøre mere skade end gavn.

Ud fra ovenstående overvejelse vil jeg mene, at

- et cirkulære i højere grad skal præcisere den kirkelige undervisnings særpræg og lægge op til en mere gudstjenstlig præget undervisning uden fast ugetimetal.
- at man lokalt tøver en kende og giver sig god tid til debat og planlægning.

Jeg har med henblik på denne debat og planlægning formuleret nogle synspunkter, som for oversigtens skyld er formuleret i nogle "teser".

1. Folkeskolens kristendomsundervisning er for bevarelse af dansk folkelighed nødvendig.
2. Faget rummer mange muligheder, hvis det opfattes som et kulturformidlende og traditionsbevidende indlevelseshed med hovedvægten lagt på bibelfortælling og kreativ bearbejdelse af fortællingen.
3. En folkelig undervisning bør ikke udformes uden grundige overvejelser om forholdet til skolens undervisning.
4. Det må tilstræbes, at Folkeskole og Folkekirke i frihed kan arbejde sammen og lære af hinanden, hvad kristendomsundervisning angår.
5. Man må fra "kirkelig side" gøre alt, hvad der er muligt for at omfatte Folkeskolens kristendomsundervisning med en positiv interesse, og man må i den praktiske udformning af en kirkelig undervisning gøre alt, hvad der er muligt, for at undgå at skade faget kristendomsundervisning i Folkeskolen.
Det gælder bl.a. indskrænkning af timetal og overflytning af timer til en kirkelig undervisning.
6. Der bør tages initiativer til fælles drøftelse og kursusvirksomhed mv. mellem lærere og præster.
7. Næsten al religionspædagogisk ekspertise er knyttet til skoleundervisningen. Den religionspædagogik, der er udtænkt i forbindelse med skolens undervisning, er langt mere kvalificeret end de spredte tilløb, der er gjort til en kirkelig religionspædagogik. Kirken må sideløbende med, at den lærer af skolens religionspædagogik søge at udvikle en kirkelig religionspædagogisk forskning med særligt henblik på den kirkelige undervisnings særpræg.

8. Kirkelig kristendomsundervisning er en med udgangspunkt i dåb og gudstjeneste fordybelse i og bearbejdelse af de bibelske fortællinger sigtende mod styrkelse af menighedens fællesskab og den enkeltes kristne identitet. Kirkens undervisning har til formål at øge troen, håbet og kærligheden i menigheden. Den skal fremme gudstjenestemedleven og gudstjenesteglæde. Den skal fastholde os på ansvarligheden for kærlighedens gerninger.
9. Undervisningens udgangspunkt og forudsætninger er, at vi er døbt og kristne mennesker, der skal vokse i tro, håb og kærlighed. Undervisningen skal med dette klare udgangspunkt hjælpe os til at leve et frit og ansvarligt menneskeliv inspireret af evangeliet. Undervisningen skal hjælpe os til at besinde os på betydningen af Jesu Kristi gerning, så vi kan leve trygt og frimodigt på vore synders forladelse.
10. Kirkens undervisning er erfaringskabende og erfaringsbearbejdende. Den sigter mod oplevelser, indlevelse og oplysning som sider af samme sag.
11. Kirkens undervisnings egentlige særkende i forhold til skolens undervisning er dens nøje sammenhæng med gudstjeneste og sakramenter og dens plads i menighedens fællesskab.
12. En række af de måder, hvorpå man ofte karakteriserer forskellen mellem skolens undervisning og kirkens undervisning holder ikke for en nærmere prøve. Således holder det ikke, at skolens undervisning er orienterende eller kundskabsmeddelende og kirkens undervisning er forkyndende. Den egentlige forskel – både i teori og praksis – består i forholdet til gudstjenesten.
13. I udarbejdelse af en kirkelig undervisning som fremlagt i debatoplæg og i udkast bør der ikke blot tænkes i strukturer og økonomiske rammer. Der skal arbejdes dybere: Hvad er denne undervisnings særpræg, hvad skal denne undervisning sigte mod, og hvad skal dens indhold være?

25 teser om kirkens u

er lervisning

14. Kirken er ikke en undervisningsinstitution, kristendommen er ikke et undervisningsindhold. Kristentro er liv – og livet læres ved at blive levet. Kirken kan ikke undervise sig ud af sekulariseringen.
 15. En kirkelig undervisning før konfirmationsundervisningen i 7. klasse er – til trods for ovenstående forhold – ønskelig og kunne være en berigelse for børnene.
 16. Denne undervisning bør ikke være undervisningspræget i almindelig forstand. Der bør så vidt muligt satses på en arbejdsform, der er anderledes i forhold til en fast skemalagt undervisning. Der tænkes i forslag og udkast for traditionelt her. En række af de problemer, der er i forbindelse med forslag og udkast (i forholdet til skolens undervisning, indhold mv.), kunne løses, hvis der blev udtænkt friere og alternative strukturer og undervisningssammenhænge. Her tænkes på sommerlejr, internatsophold, ekskursioner, temadage, familiedage, samvær med udgangspunkt i familiegudstjenester.
 17. Undervisningen bør være fri og bør ikke være knyttet til konfirmationsforløbet. Den nuværende konfirmationsforberedelsesdeltagelse kan ødelægges, hvis der i den aktuelle situation foretages en udbygning af konfirmandundervisningen. Det naturlige udgangspunkt for en sådan undervisning er dåben og menighedens fællesskab. Man kan ikke motivere for en konfirmationsforberedelse, der i tid er fjernt fra konfirmationshandlingen.
 18. Den nye kirkelige undervisning bør være sognekirkelig, organisationsuafhængig (men kan være samarbejdende med frivilligt kirkeligt arbejde, hvis det er hensigtsmæssigt). Forløbene må have præsten centralt placeret. Ansvar for initiativer, gennemførelse og økonomi skal det lokale menighedsråd have.
 19. Deltagelse beror på frivillighed, udformningen tilpasses det enkelte sogns behov og muligheder, men der må gerne lægges op til, at det er et "officielt" sognekirkeligt undervisningstilbud, som man regner med, at alle børn, der er døbt, får mulighed for at deltage i.
 20. Forløbene behøver ikke at være strengt knyttet til bestemte folkeskoleklassetrin. Det er muligt f.eks. hvert tredje år i mindre sogne at samle børnene for tre årgange til tre internatsophold eller til en sommerlejr etc.
 21. Indholdet er gudstjenestemedleven, bibelfortælling, almindeligt menneskeligt samvær, leg, sang og musik. I centrum er familiegudstjenesten.
 22. De overordnede organer fremmer den kirkelige undervisning for børn bedst ved ikke blot at tænke i strukturer og økonomi, men ved at overveje indhold, arbejdsformer, begrundelse mv.
 23. Biskopperne eller Kirkeministeriet bør nedsætte et udvalg, der arbejder videre med at sammen tænke indhold og mulige strukturer.
 24. Endelig bør man nok ikke forhaste sig for meget. Der er tid til centralt at udtænke ideer og til lokalt at have forberedt sig grundigt. Man kan frygte, at man nogle steder for hurtigt blot etablerer en undervisning på 3., 4. eller 5. klassetrin uden virkelig at have gennemtænkt forholdet til skolens undervisning, indhold og ressourcer. Så bliver det sidste værre end det første.
 25. Samtidig med forsøg med ny alternativ undervisning skal der arbejdes videre med at udvikle den bestående konfirmationsundervisning i 7. klasse. Der er stadigvæk mange uudnyttede muligheder.
- Folkekirkens folkelige situation (sektularisering, svigtende gudstjenstedeltagelse mv.) ændres ikke blot ved mere undervisning, men kan måske forandres ved en anden slags undervisning, der i højere grad er erfaringsbærende og oplevelsesbetonet.

Gå ind ad de åbne døre!

af sognepræst
Finn Rosenberg, Kundby

Lad os forestille os en tillukket, dyster middelalderborg. I det spæde daggrø stirrer en flok soldater gennem tågedis: derinde sidder de altså fanget! I ly af mørket har soldaterne undersøgt murværket, og nu er det et spørgsmål, hvor man lettest kan komme ind, måske må man endda sprænge en åbning på et svagt sted i de ellers så tykke

mure. Det letteste var selvfølgelig, hvis man kunne få et par mand over muren uset, så de kunne åbne en port indefra. Mens taktikken diskuteres, kommer endnu en spejder tilbage: "Tænk jer", siger han, "jeg fandt en uaflåst dør, der stod på klem. Og da jeg kom ind, fandt jeg ud af, at rygten havde talt usandt: der er ingen fanger derinde, kun venligtsindede mennesker, som er glade for at møde fremmede, der har nyt ude fra verden ..."

1. Folkekirkens åbne og lukkede døre

Er det ikke på samme måde i folkekirken? Af lutter sortsyn kan vi finde på at betragte folket som en tilfangetaget, indespærret flok stakler, der kun kan nås ved magt, snedighed eller gennem-brydende initiativer. Hvis man nu i stedet for lagde mærke til, hvor mange døre, der står på klem, ja, måske endda er åbne på vid gab? Sådan må jeg i hvert fald betragte situationen omkring folkekirkens børn og unge (og de hjem, de kommer fra): der er langt flere åbne døre, end vi tør tro! Hvis jeg ikke tager meget fejl, vil mange præster i de kommende år få en ny og befriende oplevelse rundt om i landets sogne: forsøget med den indledende konfirmationsforberedelse (dåbsoplæring) efter den kongelige anordning fra 1987 har fundet de åbne døre! Hjemmene og børnene er velvillige og taknemmelige, og fordelene ved en officiel ordning er, at der her er opnået en hidtil uset breddevirkning. Det, som børneklubber og ungdomskorps har arbejdet på i mindre grupper, lader sig måske realisere uventet let i langt større målestok: at gøre børnene fortrolige med den kristne børnelærdom og folkekirkens gudstjeneste". – Og så er den officielle ordning alligevel så åben og fri, at den lader sig forme efter hvert sogns særlige ønsker og traditioner!

2. Betænelighederne

Fra starten af var forsøgsundervisningen omgærdet af mange forbehold og betæneligheder: Var det nu ikke et forsøg på at løsrive kirken fra skolen? Ville et kirkeligt initiativ ikke være et skridt frem, mens skolen ville tage ti skridt tilbage ved helt at opgive kristendomsundervisningen? Og hvorfra skulle man dog få penge og personaleressourcer til et omfattende forsøgsarbejde? Var der ikke tale om et misforstået forsøg på at dulme forældres dårlige samvittighed med hensyn til kristen børneopdragelse? Eller: Ville initiativet overhovedet vække interesse hos forældrene?)

– sådan tårnede indvendingerne sig op. Og til at begynde med var det da også ganske få, der orkede at gå i gang med det nye projekt ”forsøgsmæssig etablering af en frivillig indledende konfirmationsforberedelse (dåbsoplæring)”. Men langsomt tog forsøget fart, og glæden over resultaterne fik flere til at gå med...

3. Hvordan jeg selv kom i gang

Det varede et stykke tid, før jeg selv blev varm på ideen. Udover de ovennævnte betænkeligheder var der jo også følelsen af, at børneundervisning var et nyt og uoverkommeligt arbejdsområde. Kunne man finde på noget, og ville børnene overhovedet gide den slags?

Anledningen, til at jeg kom i gang, var Kirkeministeriets lille ”rykker”, henvendelsen, der opfordrede os endnu engang til at overveje, om vi ikke ville være med i forsøgsordningen (februar 1989). Tilmed havde jeg en bestemt klasse i tankerne, nemlig en kommende 3. klasse, hvor min datter var blandt eleverne, og hvor jeg derfor kendte forældrene ret godt. 3. klassen var fra den lokale 6-klasede, 1-sporede skole i mit sjællandske landsogn på 1.700 indbyggere.

For at få lidt hold på det altsammen søgte jeg plads på et af Præstehøjskolens kurser om forsøgsordningen. Således rustet kunne jeg udarbejde en løselig plan for undervisningens indhold, midler og metoder, og jeg henvendte mig i tre retninger: til forældrene, til skolen og til menighedsrådet. Efter at have fået opbakning alle steder fra, søgte jeg så Kirkeministeriets tilladelse til at deltage i forsøgsundervisningen.

4. Kontakten til forældrene, skolen og menighedsrådet

a. På et ordinært forældremøde i skolen benyttede jeg chancen til at orientere *forældrene og klasselæreren* om mine planer. Lidt senere sendte jeg et brev rundt til hjemmene med nødtørftige oplysninger om den påtænkte undervisning og indkaldte samtidig til et møde i præstegården. Flere var for-

hindret i at deltage, men dem kontaktede jeg dels telefonisk, dels personligt. Alle hjemmene sagde ja til, at deres børn deltog i forsøget! (Også et barn, der ikke var døbt)!

Jeg understregede, at dette var et tilbud, en hjælp, en styrke for både dem, børnene og mig; at tilbudet var frivilligt og rimeligt kortvarigt; at det forhåbentlig ville være både oplysende, oplivende og hyggeligt; at de skulle være med blandt de sjældne få, som deltog i dette helt særlige forsøg; at forsøget måske kunne få betydning for Folkekirkens undervisning og børnearbejde fremover!

b. Som skolenævnsformand havde jeg en helt særlig indgang til *skolen*, og det gjorde selvfølgelig forberedelserne lettere. Men alligevel: jeg understregede, at det, jeg gik i gang med, var et forsøg på at nærme mig kristendomsundskabsområdet fra MIN særlige synsvinkel; at jeg var villig til i vidt omfang at lade min undervisning bestemme af lærernes stofvalg og metoder, for så vidt de gjorde mig delagtig i dem; at min undervisning ikke var tænkt som erstatning eller konkurrence, men som supplement; at det,

eleverne måtte få gennem min undervisning, kunne vende positivt tilbage, så de blev endnu mere interesserede i at arbejde med faget i skolen. – Samtidig traf vi praktiske aftaler: Da eleverne i 3. klasse alligevel ville få fri rimeligt tidligt en af ugens dage, aftalte vi hvilken dag, det skulle være. Eleverne skulle så gå direkte fra skolen til mig (afstanden er kort). Desuden blev lærerne inviteret til de gudstjenester, udflugter og møder, jeg havde planlagt med forældrene, ikke at forglemme den afsluttende gudstjeneste med fest! – Samtalen og aftalerne blev truffet ved et møde mellem skoleinspektøren, klasselæreren (der underviste i kristendomsundskab) og mig. – Inden samtalen havde jeg naturligvis kendskab til skolens undervisningsplaner inden for faget kristendomsundskab.

c. På baggrund af hjemmenes og skolens opbakning var det ikke svært at få *menighedsrådets* samtykke. Personalemæssigt måtte jeg selv trække læsset, men fik dog fem timers medhjælp af min organist (5 af de 10 timers bistand til konfirmationsforberedelse, hun har pligt til ifølge sit regulativ). Økonomisk set var det vigtigt

at få råd til undervisningen på det kommende års budget. Det skete i høj grad ved omposteringer og sammenblanding med f.eks. konfirmandkontoen: sangbøger kunne f.eks. bruges af både konfirmander og af 3.-klassen, så derfor var det om at vælge den konto, der havde bedst råd. Jeg anskaffede to forskellige sangbøger i classesæt: "Bibelhistoriske sange og salmer" (Egtved 1989) og "Salmer og Kirkeviser" (Haase 1984), plastmapper, regne- og skrivepapir, filia-farver, lim og sakse, og fik sat beløb af til en forfriskning, lidt spise- og drikkeligt til en lille pause, hver gang undervisningen skulle være hos mig, samt midler til en udflugt til domkirken og domkirkebyens vikingeskibsmuseum. Endelig en boggave til hver elev til afslutningsfesten (Krarup, Schrøder-Hansen, Ågård: "Nu skal I bare høre").

5. Undervisningssæsonens opbygning

Jeg valgte at lade undervisningen begynde i slutningen af august og slutte i midten af januar. Hver gang 90 minutter (der blev beskåret til 75 pga. bustider). Hellere en sæson, der er til at overse, end en lang, der inddrager de kolde, besværlige vinter måneder. (Det udelukker dog større pædagogisk brug af f.eks. kirkeårstiden i årets første måneder, faste(lavn), påske mv., når man slutter undervisningen så tidligt). Hver tirsdag kl. 12.30 – 13.45. Der holdes tre særlige gudstjenester, en børnegudstjeneste en aften, en søndag eftermiddag, og en speciel afslutningsgudstjeneste. Børnene inddrages aktivt i forskelligt omfang. I oktober en 4-timers udflugt i forældres biler (benzintilskud gives) til Roskilde. Efter de to børnegudstjenester holdes "åbent-hus" i præstegården. Efter afslutningsgudstjenesten spisning i *forsamlingshuset* med underholdning og gaver! I øvrigt opfordres børnene og forældrene til også at komme til f.eks. høstgudstjeneste, advents- og julegudstjenester.

6. Hvilket stof skal inddrages?

Cirkulæret, der uddyber den kongelige anordning fra 1987, præciserer, at den indledende konfirmandsforberedelse (dåbsoplæring) har til formål, at "børnene ud fra en gudstjenestelig sammenhæng skal mødes om bibelfortællinger, salmer, bibelhistoriske sange, bøn og bekendelse.

a. Jeg valgte at disponere min undervisning dels kateketisk, dels liturgisk. *Kateketisk* lagde jeg særlig vægt på 1. trosartikel, men lod i hele undervisningsforløbet *fortællinger* fra Det gamle og Det nye Testamente indgå, jævnsides og efter en tematisk disposition: f.eks. ved at tale om Guds åbenbaring ud fra de to fortællinger "Moses ved tornebusken" og "Peters fiskedragt"! *Liturgisk* satte jeg de tre store højtider som overskrift og ville gennemgå nadveren i forbindelse med påske-temaet, dåben i forbindelse med pinsetemaet. Den gudstjenestelige dimension blev markeret ved særlig vægtlæggen på Fadervor og Velsignelsen og ved, at kirkerummet skulle inddrages flere gange i undervisningen: ved at gennemgå brugen af de enkelte inventardele, samt indøve de særlige gudstjenester.

b. Udover fortællinger satsede jeg stærkt på *salmer og sange*. Fra tre bøger: "Den danske salmebog", "Bibelhistoriske sange og salmer" og "Salmer og Kirkeviser". Sidstnævnte er særlig velegnet som "appetitivækker" (f.eks. de mange muligheder for omkvæd og ekkosange). Den danske salmebog kan med fordel bruges i "uddrag": udvalgte salmevers, sammen med eksempler på længere salmer (hvilket er oplagt f.eks. med høstsalmer og julesalmer). – Nu havde jeg mulighed for selv at spille til, både guitar og klaver – men ellers ville jeg have haft mulighed for at bruge båndindspilninger, som er til at finde på markedet.

"Vi er Guds hus og kirke nu"

Forslag til undervisning i "Indledende konfirmandsforberedelse" (3. eller 4. klassetrin). Udarbejdet af sognepræst Finn Rosenberg, Kundby.

Ideer til fortælling, salmevalg, samtaleemner og aktiviteter.

Pris kr. 56,- inkl. forsendelse. Kan bestilles ved forudbetaling på check eller på giro 9 19 26 97 (Finn Rosenberg, Kundby, 4520 Svinninge).

DET ER FOR BØRN!

c. **Aktiviteter** af forskellig art indgår også i min undervisningsplan: det meditativt/kunstneriske, velegnet til at skabe et roligt forløb eller afslutning på lektionerne, tilgodeses ved at lade børnene tegne og male en af dagens fortællinger. – Men også lege og konkurrencer er aktivitetsformer, ligesom gammelkendte (og nye) sanglege og konkurrencer, dramatisering af bibeltekster, vandringer i naturen og på kirkegården, "løb med poster" osv. – Børn i den alder har på den ene side brug for afveksling mellem arbejdsmetoder, men korte moduler i undervisningsforløbet må på den anden side ikke blive manér, så der ikke bliver plads til ro og fordybelse.

d. Med hensyn til samling og koncentration er det selvsagt vigtigt, at det gudstjenestelige element i undervisningen også får en eller anden form for *liturgisk* udformning. Det sker mest oplagt ved at have et begyndelses og/eller afslutningsritual, hvori fortælling, bøn, bekendelse og lovsang indgår. Jeg fandt det selv naturligt at lade et sådant ritual være indledning til – og dermed overskrift til – undervisningen: Et par salmer, fri bøn og Fadervor, trosbekendelse, fortælling. Som afslutning på undervisningen evt. en salme, der har været brugt gangen før, lidt oplæsning eller en snes minutters ro til at tegne og male en af dagens fortællinger.

VI ER GLADE I HUS OG KIRKE NU

ALL DESIGNED BY

7. Hvordan er børnene, og hvordan virker undervisningen på dem?

Ikke uventet viste børnene sig at være meget åbne og positive, glade; sommetider lidt trætte efter den forudgående skoledag; sommetider livlige og legelystne. Det var egentlig overraskende, hvor hurtigt de fem kvarter med dem gik, og frygten for stofmangel viste sig ubegrundet. Det var selvfølgelig en fordel at have en vifte af muligheder, for det var ikke til at forudse, hvor længe man kunne arbejde med et emne ad gangen på det alderstrin. Præster er jo vant til 7. (8.) klasse, og har

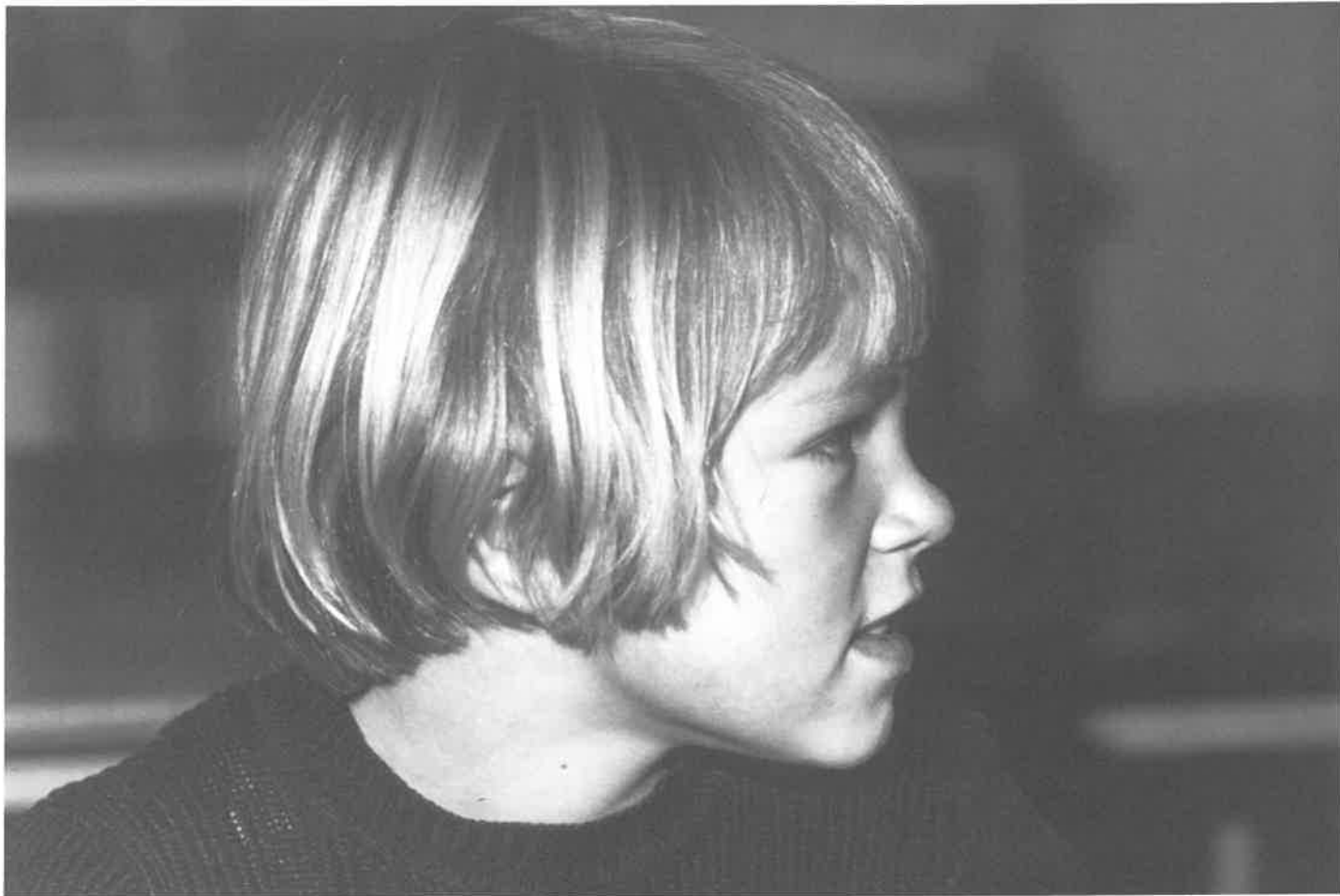
man ikke selv poder i 3. klassesalderen, kan man nemt forregne sig. I almindelighed fandt jeg, at jeg nok burde begrænse udvalget af emner lidt, givet hvert emne lidt mere tid, så vi ikke sprang fra det ene til det andet. Det er jo den virkelighed, de kender alt for godt hjemme fra (tv!): små, korte underholdende indslag. – En begrænsning på 3.-klasse-trinet er, at børnene endnu ikke er så gode læsere, men dog nok til, at man med lidt forsigtighed kan lade dem synge løs af sangbøger. Omkvæd og ekkosange (mange melodier kan i øvrigt bruges som ek-

kosange) viste sig at blive meget populære. Opmærksomhed om *fortælling* var ikke så ligetil for de små. Igen er det nok medievanerne hjemmefra, der gør det svært for dem at samle sig (bl.a.). – *Legene og de andre aktiviteter* viste sig at lykkes godt: børnene er endnu ikke for "store" og generte til den slags. Til gengæld kan det være svært at styre legene, så de ikke løber helt af med børnene. Lidt håndfast styring er nødvendig. Det er i det hele taget oplagt, at der skal en eller anden form for "action" til, ikke bare som afveksling, men som pædagogisk middel. Det er kun lidt uvant at være legeonkel og spilorganisateur, men det er til at lære!

Bøn er tydeligvis et noget uvant "land" for børnene at færdes i. Det er nødvendigt at forklare noget om "hvorfor" og "hvordan"! *Trosbekendelsen* er en lidt stor mundfuld at lære udenad, så den må et godt stykke tid siges af præsten alene, indtil de kan sige den med (hvis man nu bryder sig om den facon; jeg synes, at bøn og bekendelse sagt i kor både understreger fællesskabet og på afslappet måde gør det uvante noget mere fortroligt).

At *tegne og male* bibelfortællinger viste sig at være langt mere populært end antaget; det kan knibe med at få tid NOK til det, for den slags skal jo have sin tid. Billederne giver nødvendig plads til børnenes ro og eftertanke, kreativitet og selvstændige udformning af det fortalte.

I det hele taget viste det sig vigtigt at lade børnenes *krop* indgå i undervisningsforløbet. Når jeg f.eks. viser 7. klasses-konfirmanderne rundt i kirken, er det en af sæsonens "træffere", men i den alder er de også rustet til at høre på forklaringer af længere varighed. Anderledes med de små fra 3. klasse! Det var vigtigere, end jeg havde regnet med, at børnene selv prøvede det altsammen: rørte ved klokkerne, trykkede på orglets tangenter, satte et nummer op på nummertavlen, hældte lidt vand fra døbefonten med højre hånd over venstre hånd, knælede på altersranken, gik op og ned ad prædikestolen, talte og

sang i rummet osv. Men det er jo nok en overset sandhed i dansk og protestantisk sammenhæng, at de skelsættende erfaringer gøres med kroppen!

8. Hvorfor netop 3. klasse?

Når jeg valgte at undervise børn på netop 3.-klassetrinet, hang det – som jeg har fortalt ovenfor – lidt sammen med nogle tilfældige forhold; 4. klasse ville måske være lige så velegnet at tilbyde undervisning, men om ikke andet kan man anføre to taktiske grunde til, at det IKKE er så god en idé: for det første er børnene i 4. klasse mere sandsynligt fanget ind af fritidsinteresser, for det andet har børnene stadig i nogle skoler to timers kristendoms-kundskab i skolen på 4.-klassetrinet, og der ville så nærmest blive tale om overfodring! – Børn i 1.-2. klasse ville også være søde at undervise, men dér ville man støde på den blokering, at de ikke kunne læse (ret meget). – 5.-6.-klasserne ligger tæt på konfirmationsforberedelsesalderen; undervisningen dér ville nok blive

for meget lig den, der gives i konfirmandstuen, og så er det spørgsmålet, om børnene ikke lettere ville køre træt i det. Vel, mange andre hensyn hører med, men dette blot for at udbygge overvejelserne over alderstrinet lidt.

9. Kan forsøgsordningen blive en fast ordning?

Det er nok halsløs gerning at gøre forsøgsundervisningen obligatorisk i alle landets sogne. Det er der ikke ressourcer til, hverken økonomisk eller menneskeligt. Derimod kunne man åbne muligheder – også økonomisk – for, at forsøgsundervisningen kunne blive fast etableret de steder, man ønskede det. Altså: ved at tillade flere ansatte og ved at give mulighed for at sætte penge af på en særlig konto på menighedsrådsbudgettet. Under alle omstændigheder kan man forestille sig, at mange af de præster, som deltager i forsøgsordningen nu, vil fortsætte forsøgsundervisningen, også selv om forsøgsundervisningen bliver skrottet som en egentlig folkekirkelig ordning.

En "discount-løsning" kunne være, (som jeg har set det foreslået), at man indskrænkede konfirmationsforberedelsen og så lod en "indledende konfirmationsforberedelse" overtage de ledige ressourcer. F.eks. på den måde, at man underviste 3. klasse det ene halvår, 7. klasse det andet. (Eller hvilke klassetrin, man nu ønsker at pege på). Det ville nok ikke være nogen skade til at forkorte konfirmationsforberedelsen, HVIS der ellers var en tidligere undervisning i kirkeligt regi at knytte til ved. Tendensen synes nu at være, at konfirmationsforberedelsen i 7. (8.) klasse skal bære det hele. Det er som alle forventer, at den skal give alt det på én gang, som konfirmanderne ikke har med hjemmefra eller fra skolens kristendomsundervisning. Det er bare for meget! Det er fuldstændig den samme indstilling, der præger debatten om gudstjenesten; den skal i manges øjne også bære det hele: Være både missionerende, reklamerende, underholdende, opbyggende, belærende og traditionsformidlende – alt sammen på én

gang! (Eller et tredje eksempel: danskernes jul: i mangel på folkelige traditioner skal julen rumme det hele. Alle prøver at overgå hinanden i arrangementer, aktiviteter, der minsandten også skal være hyggelige og afslappende. Det lader sig bare ikke gøre! Julen kan ikke bære alt traditionelt i kirke og folk.)

10. Et undervisningseksempel: VELSIGNELSE

Før man sammensætter en lektion eller to over et bestemt tema, overvejer man med sig selv, hvad det går ud på, og hvad man vil med sin undervisning:

Hvad er f.eks. velsignelse? I Biblen kan det have karakter af magisk formel, ønske eller forbøn. I gudstjenesten har vi den apostolske og aronitiske velsignelse, ligesom bøn med håndspålæggelse kan siges at have karakter af velsignelse (dåben, konfirmationen, brylluppet, ordinationen, provstekreationen, bispevielsen). Alt dette kan selvfølgelig på god luthersk vis rubriceres som forkyndelse eller forbøn, men velsignelserne og de velsignelses-agtige handlinger har unægtelig en mere direkte og højtidelig karakter, hvilket understreges af gestikken. Man kunne måske sige det sådan, at velsignelsen af modtageren opfattes som overdragelse af en gave. Eller som en solopgang, som Erik A. Nielsen siger det i sin bog "Den skjulte gudstjeneste" (Amadeus, 1987, s. 135).

Det var en mulighed at uddybe de to velsignelser i højmessens ved at lade dem indgå i en eller anden form for fortælsammenhæng. Der er jo ikke så helt få "velsignelses-fortællinger" at hente, både i Det gamle og Det nye Testamente: I Jakobs-fortællingerne i 1. Mosebog indgår velsignelser som vigtige elementer i handlingsforløbet, og i Det nye Testamente har vi f.eks. perikopen om Jesus, der velsigner de små børn, eller beretningen om Jesu himmelfart i Lukasevangeliets kap. 24:

Jesus skilles fra sine disciple, idet han velsigner dem, jf. dåbs/missionsbefalingen i Mattæusevangeliets kapitel 28.

11. Forslag til undervisningsforløb for temaet VELSIGNELSE

1. Synge Den danske salmebog nr. 696 "I østen stiger solen op"
2. Præsten siger trosbekendelsen og beder et kort bøn, f.eks.: Vor Gud og Far i himlen! Tak, fordi du lader din sol lyse over os, så vi kan leve. Vend dig til os og velsign os, så dit lys skinner på os og giver os glæde og kærlighed.
3. Fadervor siges i kor.
4. Synge "Salmer og Kirkeviser" nr. 31 "Herren vil velsigne dig".
5. Fortæl Markusevangeliet 10,13-16: Jesus velsigner de små.
6. Dramatisering: Nogle af børnene er mødre, der kommer med børn (brug bamser og dukker), andre børn forestiller disciplene, der spærrer og truer, et barn spiller Jesus, resten er "folkeskaren". Gentag så fortællingen i korthed, idet børnene gør det, der siges: Mødrene med børnene kommer, baner sig vej gennem folkeskaren. Et par af disciplene rejser sig op: "Holdt! Hvad vil I? Hvorfor?" Afvisning: hånlatter, affejende, truende bevægelser, skubber dem væk (NB: pas på, at alle bevægelser i dramatiseringen er overdrevent langsomme, enkle og forsigtige). Jesus træder hen til disciplene bagfra: lægger hånden på skulderen af en af dem. Da han vender sig om, truer Jesus med knyttet hånd disciplen og dennes makkere. Derefter skubber Jesus dem til side, henvender sig til de andre disciple og til folkeskaren, kalder mødrene med børnene til sig, peger på børnene, tager dem op, omfavner dem, lægger hænderne på dem, velsigner dem. Henvender sig til alle med en fejende håndbevægelse, peger på børnene: ligesom dem, ellers ingen adgang!
7. Pause i 5-10 minutter: saftvand og grovboller. Evt. hyggesnak.
8. Synge Den danske salmebog nr. 697, vers 3, 4, 5: O du, som os velsigned...

9. Fortæl: når gudstjenesten i kirken er ved at være forbi, siger præsten: (den aronitiske velsignelses ord siges), og han gør sådan med hænderne (hvis han da gør det). Nu skal vi se, hvad det betyder;

10. Derefter udvælges fire personer. Den ene er ørkenhøvdingen, der sætter sig på jorden. De to andre fører den anden ind foran ham, idet de holder ham i armene. Præsten fortæller imens: Høvdingens mænd har mødt en fremmed. Nu fører de ham til høvdingen, for at han kan afgøre, hvad der skal ske med den fremmede. Høvdingen stirrer stadig ned i jorden (lad ham gøre det). Så pludselig ser han op på den fremmede: Herren "løfter sit åsyn på" den fremmede. Han vil se på ham, have forbindelse med ham, byde ham velkommen. Høvdingen smiler til den fremmede (lad ham gøre det): Herren "lader sit ansigt lyse over dig og er dig nådig" – og for det tredje siger han til den fremmede: Shalom (salaam), fred være med dig ("– og give dig fred"). – Sådan er "velsignelse": Ørkenhøvdingen velsigner og bevarer den fremmede på denne måde. Og så har I forklaringen på de ord, præsten velsigner med i kirken. Hør dem nu engang til ... (Kilde: Erik A. Nielsen op.cit. og flere andre).

11. En snes minutter til at tegne og male – enten historien om Jesus og de små børn eller historien om ørkenhøvdingen, der velsigner den fremmede.
12. Afslutning: Fortæl: om Jesus, der er korsfæstet og død: han er dog hos Gud i himlen – og hos os, når vi er samlet i hans navn. Da han tog hjem til himlen, velsignede han dem, der havde fulgtes med ham, mens han levede. Og lige siden er det, som om solen skinner på os, når vi hører det, han siger til os. Han er med os alle dage. Det hører vi også, når børn bliver døbt. Det vil vi synge om:
13. Synge "Salmer og Kirkeviser" nr. 32 "Jeg er med jer alle dage". (En enkel kanon, let at lære).

De, der bor i dit hus

Ill.: Salli Parikka-Kuuva fra bogen "Jesu liv och undervisning", udkommer 1991 på Verbum, Sverige.

Kirkespil om Jesus som tolv-årig i templet
(Luk. 2,41-52)
1. s. e. hellig tre konger

ved sognepræst
Juul Elmholdt Værgø

Kostumer:

Enkle bibelske dragter til de historiske personer, spraglet skjorte til den amerikanske turist Christian, "skør hat" til hans kone, blå kittel til rengøringsdamen.

Personerne:

Maria
Josef
Daniel – en rabbiner
Peter, Jakob, Johannes, Judas og andre elever af rabbineren
En rengøringsdamen
Mary og Christian, to amerikanske turister
Dansk familie: en far, en mor (Betty) og en 14-årig dreng (René)
Jesus

NB: Kirkespillet anvender den nye oversættelse (prøveoversættelsen) af såvel Det gamle som Det nye Testamente.

Mellem akterne synges salmen "Hvad mener I om Kristus?" med tekst af K. L. Aastrup og melodi af Bernhard Christensen. 78-tillægget, Edition Egtved. Salmen er særlig smuk og velegnet som to-stemmig korsats. (Gengivet side 17 efter Løgumkloster-Sangbogen).

DETTE KIRKESPIL KAN I SIN HER FORELIGGENDE SKIKKELSE KUN OPFØRES I GAMLE KIRKER

I akt

(Rabbineren Daniel holder skole på åben gade. Eleverne kan f. eks. placeres på forreste bænk, Daniel står foran dem. En af eleverne, Peter, er trådt frem i korbuen for at fremsige "salmevers").

Peter:
Hvor er din bolig vidunderlig,
Hærskarers Herre!
Min sjæl fortæres af længsel
efter Herrens forgård,
mit hjerte og min krop råber
efter den levende gud.

Daniel:
Ja tak, Peter, udmærket, og Jakob, vil du gå videre.
Jakob (træder frem, Peter sætter sig):
Selv spurven finder sig et bo,
og svalen en rede,
hvor den lægger sine unger
ved dine andre,
Hærskarers Herre,
min konge og min gud.

Daniel:
Tak, og Johannes, så er det din tur.
Johannes (træder frem, Jakob sætter sig):
Lykkelige er de, der bor i dit hus,
de kan prise dig hele tiden.
Lykkelige de mennesker, der finder
styrke hos dig,
og som vil drage på valgfart....

Daniel:
Nej nej, ikke valgfart – valfart! Nu bliver du nødt til at fortælle os, hvad loven siger om at tage på valfart.
Johannes (taler som en "bog"):
Hvert år til påske og desuden til pinse og løvhyttefest rejser gudfrygtige jøder fra alle egne af landet til Jerusalem for at fejre højtiden i templet. Når drengene er 13 år, anses de for voksne og skal derfor rejse med...

Daniel (har fået øje på en person, der kommer gående op ad kirkegulvet og siger adspredt):
Tak tak, vi går videre med salmen – nej, for resten vent lidt, kan I ikke lige sidde stille et øjeblik...
(går et par skridt frem og råber – spørgende – personen an): Josef?

Josef (standser og ser desorienteret ud, siger ingenting)

Daniel:
Er det ikke Josef, Jakobs søn?

Josef:
Jo!?

Daniel:
Kan du ikke kende mig?

Josef:
Nej, ærligt talt.

Daniel:
Vi har ellers terpet mange salmevers sammen – hos rabbineren i Bethlehem.

Josef:
Daniel! Nu kan jeg kende dig (*de omfavner hinanden*). Og nu er du selv rabbi!

Daniel:
Til min fars store fortrydelse, ja. Han ville jo have, jeg skulle være præst ved templet – ligesom han selv. Han var helt besat af det tempelbyggeri. Flottere end Salomons, sagde han. Men har Salomon ikke selv lært os, at Himlenes Gud ikke bor i huse, der er bygget med hænder. Nej, hvad det gælder om, Josef, er, at vore børn lærer at synge Israels sange og vandre efter Herrens lov, så de er parate til at tage imod Messias, når han kommer.

Josef (spagfærdigt):
Du var jo også så god til det...

Daniel:
Joh, men du var dygtig til at bygge huse, kan jeg huske. Er du så blevet tømrer?

Josef:
Ja, jeg er blevet tømrer – i Nazareth. (Der begynder at opstå uro blandt eleverne)

Daniel:
I Nazareth, hm. Nåh ja, I rejste jo til Gallilæa. Så ved du ikke så meget om, hvordan det går i Bethlehem?

Josef:
Jeg har været der én gang siden; men det var nu ... (*går i stå – uroen stiger blandt børnene, to er kommet op at slås*).

Daniel:

Judas! Vil du så holde op (henvendt til Josef). Det er min ældste, Judas. Somme tider farer der en djævel i ham (henvendt til Judas). Judas, du må hellere komme hen og hilse på Josef fra Nazareth. Josef har gået i skole sammen med far (Judas kommer med stive skridt og hilser stift på Josef). Sådan ja, nu kan du godt gå hen på plads igen. (Henvendt til Josef): Har du også nogen, der er så gamle?

Josef:
Vi har en dreng på 12 år...

Daniel:
12 år! – Utroligt!

Josef (på vagt):
Hvad mener du?

Daniel:
Åh, jeg mener bare, det er utroligt, som tiden går – så skal han jo snart med jer på højtidsrejse.

Josef:
Han er med. Han ville så gerne se templet. Og han har så nemt ved at lære, så han fik lov at komme med et år før tiden – han har det fra sin mor.

Daniel (spøgende):
Hvad har han så fra dig, Josef?

Josef (vredt):
Ingenting, absolut ingenting. Du må forstå, han er et særligt barn!

Daniel:
Undskyld Josef, det var ikke min mening at sære dig. I kunne komme hen og besøge os – du og din kone og drengen. Det ville glæde os! Og Judas og – hvad hedder din dreng?

Josef:
Jesus.

Daniel:
– Judas og Jesus kunne sikkert have noget at tale med hinanden om. Maria (kommer gående op ad kirkegulvet med raske skridt).

Josef:
Tak, Daniel. Men jeg ved ikke rigtig – vi er på vej hjem. Jeg tror de kommer nu.

Maria (bestyrtet):
Josef, Jesus er blevet væk. Jeg kan ikke finde ham nogen steder. Vi skulle heller ikke have ladet ham gå alene.

Josef:
Åh, han dukker vel op. – Det er Daniel. Vi var barndomskammerater i Bethlehem. Daniel er rabbiner nu.

Maria (nejer):
God dag, rabbi.

Daniel:
God dag – Øh...

Maria:
Jeg hedder Maria.

Daniel:
...Maria. Jeg har hørt så meget om dig. Og I er på valfart med jeres ældste søn. Det er en lang rejse – helt fra Nazareth.

Maria:
Det er ikke så langt som den første gang, vi rejste med ham – fra Nazareth til Bethlehem. Men rejsen her kan også blive lang, hvis vi ikke finder ham. (*Henvendt til Josef*) Jeg kan ikke forstå, hvor han er blevet af, Josef.

Josef:
Sagde han ikke, at han ville prøve at finde Natanael. Så rejser han vel med dem hjem.

Maria:
Det kunne han godt have sagt.

Josef:
Jeg stoler på ham. (*Henvendt til Daniel*) Tak for indbydelsen, Daniel; men du kan nok se, vi bliver nødt til at gå. Vi vil gerne besøge dit hus en anden gang.

Daniel:
Det skulle I gøre – jeg håber, I finder drengen.

Josef:
Det gør vi nok. Schalom (*går sammen med Maria ud af kirken*).

Daniel:
Schalom. (*Henvendt til børnene*) Hvor var det nu, vi kom til?

Eleverne (i munden på hinanden):
Lykkelige de mennesker, der finder styrke hos dig, og som vil drage på valfart...

Daniel:
Godt. Hør så lige her de næste to vers. Så holder vi frikvarter:

Når de drager gennem tåredalen,
gør de den til kildevæld,
og tidligregnen dækker den med vel-
signelse.

De går fra kraft til kraft
og får Gud at se på Zion.

(Koret synger de tre første vers af
"Hvad mener I om Kristus?")

II akt

(En rengøringsdame går og støver af på prædikestolen. To amerikanske turister kommer ind – han i spraglet skjorte med kamera på maven, hun med en "skør hat" e.l., der kan illudere "amerikansk turist")

Mary:
Oh, Christian, it's wonderful – and very, very old. Og her blev du konfirmeret for 50 år siden.

Christian:
Yeah – og jeg blev døbt i this pretty old church of ... (Den lokale kirkes navn).

Forslag A:
Nørre Aaby. (ser sig omkring)
Men de har lavet noget om. Orglet stod ikke der. De skulle ikke lave sådan noget om. Det er ikke det samme, når de laver tingene om.

Mary:
Var det den præst, der konfirmerede dig? (peger på epitafium med portræt af præst fra det 17. århundrede)

Christian:
Oh no, du kan se, han er fra 1650! (udpeger årstal på epitafiet)

Mary:
Er kirken virkelig så gammel?

Christian:
Jeg tror, den er ældre endnu. Vi kan spørge damen, der går deroppe. Hallo!

Forslag B:
Christian:
...og min far og farfar blev døbt her.

Mary:
Er kirken virkelig så gammel?

Christian:
Jeg tror den er ældre endnu. Vi kan spørge damen, der går deroppe. Hallo!...

Rengøringsdamen:
Daw!

Christian:
Kan De sige os: Hvor gammel er denne vidunderlige gamle kirke?

Rengøringsdamen:
Det ved jeg såmænd ikke. Jeg ved bare, der har lagt sig en masse støv.

Christian:
Vi kommer fra Amerika. Jeg blev konfirmeret her i kirken for 50 år siden.

Rengøringsdamen:
Så må den jo være mindst 50 år.

Christian:
Jeg blev også døbt her – for 64 år siden. (Får øje på døbefonten) – Se, Mary, der er døbefonten, hvor jeg blev døbt.

Mary:
It's wonderful. Bare vi kunne købe den. Tror du ikke, vi kunne købe den, Christian?

Rengøringsdamen:

Den er ikke til salg.

Christian:

Vi kan betale – 100.000 dollars for den.

Rengøringsdamen (ryster på hovedet)

Christian:

500.000!

Rengøringsdamen:

De må kunne forstå – der er ting, der ikke kan købes.

Christian:

Oh, come Mary, let's see the altar! (går op i koret)

(En dansk familie kommer ind. Først moderen og faderen, derefter deres søn på ca. 14 år, som er forsynet med et gigantisk kamera).

Moderen:

Se, René, her kan du få en masse fine billeder. Det var vel nok godt, vi kom herind.

René (begynder straks at fotografere).

Faderen:

Ja, bare skyd løs! (Henvendt til folk, der sidder i kirken) Han har selv købt fotografiapparatet for de penge, han fik til sin konfirmation. Vi synes, det er flot, så vi støtter ham så meget, vi kan. (Til René) Bare skyd løs! – Hov, jeg synes, der er så mange mennesker herinde. Der foregår vel ikke noget herinde?

Moderen:

Nej, du kan se, der går en og tørrer støv af – og deroppe går to andre turister.

Faderen (henvender sig til rengøringsdamen):

Undskyld, hvor gammel er egentlig talt den her kirke?

Rengøringsdamen:

Det er ligesom man tager det. For nogen er det et museum, gamle støvede ting, og jo mere støv, der har lagt sig, jo finere er det. Men hvis kirken er Guds hus, så er den lige så ung som den er gammel – og for øvrigt må du godt sige til din dreng, at det er forbudt at fotografere under gudstjenesten.

Faderen:

Det var det, jeg sagde, Betty, der er gudstjeneste, vi må ikke være her.

Rengøringsdamen:

Det sagde jeg ikke noget om.

Moderen:

Vel er der ej gudstjeneste. Det kan du da se. Der går jo to turister deroppe. Og nu kommer der én til. (Maria kommer ind)

Faderen:

Det er vist ingen turist. Det er en fremmedarbejderkone. Hvad mon hun vil her?

Maria (træt, tonløst):

Har I set ham?

Faderen:

Hvem har vi set?

Maria:

Min søn – jeg har ledt efter ham i tre dage. Jeg er så bange for at miste ham.

Faderen:

Har du meldt det til politiet. – Politiet hjælper med den slags.

Maria:

Vil I ikke hjælpe mig?

Faderen:

Jo, jo, naturligvis. Men vi har ikke så meget tid her. Vores knægt skulle bare tage nogle billeder. Hvad hedder din dreng? Hvor gammel er han? Hvor har du sidst set ham?

Maria:

Hvad skal jeg svare? Jeg ved snart ikke, hvor jeg kommer fra, og hvor jeg går hen. Jeg har ledt så længe. Og der er så mange mennesker. Vi troede, han var rejst med de andre hjem. Men han var der ikke. Så måtte vi vende tilbage. Vi har ledt overalt. Til sidst gik jeg herind. Jeg tænkte, han måske var herinde.

Moderen:

Hvad hedder din søn?

Maria:

Navnet, ja navnet. – Før jeg havde ham i maven, kom der en engel med navnet til ham. Du skal føde en søn og kalde ham Jesus, sagde englen.

(*Faderen, moderen og Mary og Christian, der er kommet til, ser måbende og uforstående på Maria og derefter på hinanden.*)

Rengøringsdamen (som er fortsat med at tørre støv af, men nu er færdig, siger):

Kom, Maria, jeg vil hjælpe dig med at finde din søn. Jeg tror ikke, han kan være ret langt borte. (*Tager Maria ved armen, de går ud.*)

(Koret synger v. 4-6 af "Hvad mener I om Kristus")

III akt

(Daniels elever er opstillet i korbuen – Daniel står foran og "dirigerer" fremsigelsen af salme 84)

Eleverne i kor:

Lykkelige er de, der bor i dit hus, de kan prise dig hele tiden.

Lykkelige de mennesker, der finder styrke hos dig,

og som vil drage på valfart.

Når de drager gennem tåredalen,

gør de den til et kildevæld,

og tidligregnen dækker den med vel-signelse.

De går fra kraft til kraft.
og får Gud at se på Zion.

(Under den sidste sætning er Daniel trådt et par skridt frem i overraskelse: Josef og Maria kommer hastigt gående op ad kirkegulvet).

Daniel:

Josef, Maria! Har I ikke fundet ham endnu? Har I ledt al den tid?

Josef:

Ja, i tre dage. Vi kan snart ikke blive ved. Vi bliver måske nødt til at vende hjem uden ham.

Maria:
Josef dog!

Josef:
Ja, men vores andre børn, Maria. Vi er nødt til at tænke på de små.

Maria:
Åh, Josef, vi kan da ikke efterlade ham her. Han har brug for os, Josef – også dig.

Josef:
Tror du? – Jeg begynder at tvivle.

Maria:
Du sagde, du stolede på ham!

Josef:
Det gør jeg også. Men måske skal det være på en anden måde.

Maria:
Jeg bliver i alt fald her.

Josef:
Du kan ikke blive her alene – med alle de romerske soldater.

Maria:
Ja, men hvad så med ham?

Daniel:
De romerske soldater er ikke så farlige endda. Det er værre med zeloterne. De har knive i ærmerne og stikker folk ned på åben gade. Men de vil ikke gøre en dreng noget. De vil hellere prøve at få ham med til noget...

Josef:
Jesus ville aldrig gøre nogen fortræd. Han ville hellere selv dø...

Maria:
Sig ikke sådan noget, Josef. Jeg har stadig mareridt om dengang i Bethlehem. Jeg er så bange for, at de stadig er ude efter ham.

Judas
(kommer og trækker bagfra Josef i ærmet): Hvad får jeg, hvis jeg finder ham til jer...?

Daniel:
Judas! Hvis du ved, hvor han er, har du vær'sgo og sige det!

Judas:
Jeg så en dreng mellem de lærde i tempeletsynagogen.

(Maria, Josef og Daniel ser spørgende og overrasket på hinanden)

Maria:
Hvordan kan han gøre det imod os?

(Koret synger v. 7-9 af "Hvad mener I om Kristus").

IV akt

(Maria kommer ned fra koret. Rengøringsdamen kommer hende i møde nede fra kirken med en støvsuger i hånden).

Rengøringsdamen:
Nå, fandt I ham så?

Maria
(sætter sig tungt på en stol midt i koret): Ja, vi fandt ham.

Rengøringsdamen:
Så er du vel glad.

Maria:
Ja, jeg er glad. Men det er så underligt. Jeg forstod ikke, hvordan han kunne gøre det imod os. Han har jo altid været så glad for sin far – for Josef. Og så sagde han: Hvorfor ledte I efter mig? Vidste I ikke, at jeg må være hos min far. Vi forstod jo godt, hvad han mente. Men – det var så underligt – som om han først for alvor blev væk for os.

Rengøringsdamen:
Han er nærmere ved jer, end I tror.

Maria:
Men jeg er så bange for, hvordan det skal gå ham.

Jesus (en stemme fra kulissen):
Kom mor, vi skal af sted nu, far venter på os.

Maria (ser ømt efter stemmen og gør halvt undskyldende tegn til at ville gå):

Rengøringsdamen:
Farvel Maria. Vi mødes nok igen. Så kan det være, du bedre forstår det hele.

Faderen:
(som har siddet i kirken på en af de forreste bænke sammen med moderen, Réne, og Amerikanerne, rejser sig): Nå, nu forstår jeg det bedre. Det er bare et skuespil, I laver. Det er derfor, der er så mange mennesker (henvendt til Réne). Det var en skam, du ikke fik nogle billeder af skuespillet, Réne.

Rengøringsdamen:
Godt, så mangler du kun at forstå en ting: Du er selv med i stykket.

Faderen:
Hvordan det?

Rengøringsdamen:
Jo, du og din kone og jeres dreng – og også jer derovre fra Amerika. I er jo kommet for at se kirken, ikke. I er kommet for at få nogle fine billeder med hjem til at klistre ind i et album – eller for at genfinde barndommens dage. Men det vigtigste herinde, det har I ikke set endnu.

Faderen:
Jeg mente ellers, vi havde set det hele.

Rengøringsdamen:
I har set alle tingene. Men I har ikke set det, der er bag ved tingene. – Det er jo heller ikke murene, der gør et hus til et hjem, det er dem, der bor i det.

Faderen:
Mener du, at – hm – Gud – øh...

Rengøringsdamen:
Jeg er bare rengøringskone. Men jeg ved, at når vi samles her i kirken til gudstjeneste, kommer Guds søn og bor hos os. Han er hos sin far – i sin fars hus, også når han er herinde. Og han deler pladsen med os alle.

Faderen:
Så er vi måske alligevel kommet til gudstjeneste.

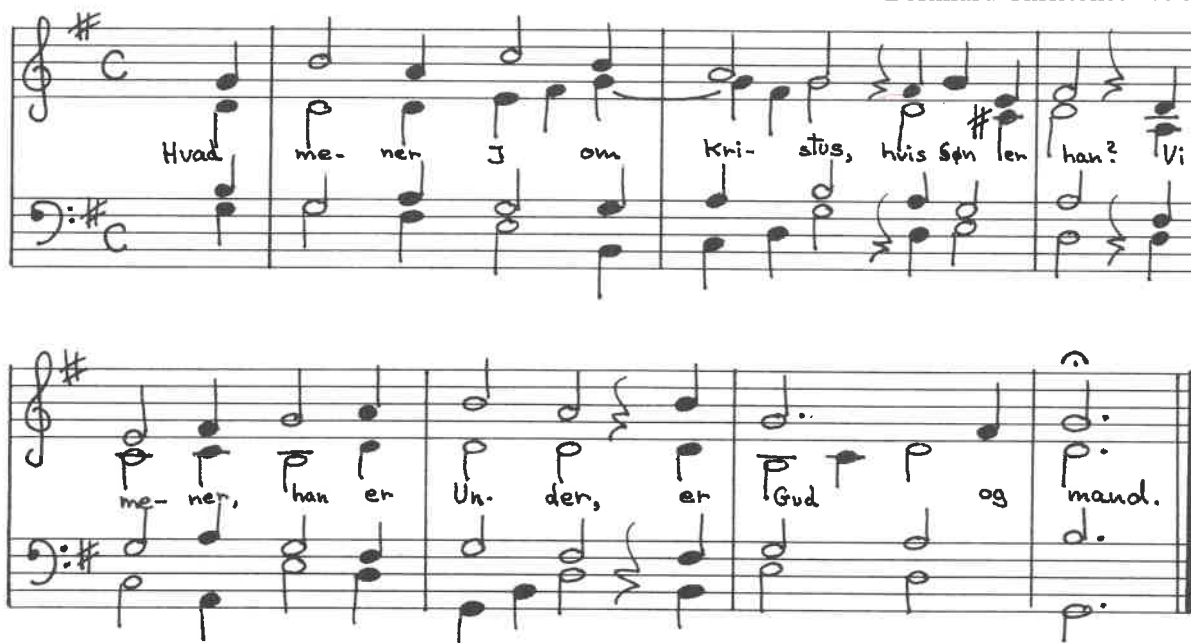
Rengøringsdamen:
Nu begynder det vist at dæmre...

(Menigheden synger nr. 376: Op til Guds hus vi gå).

slut

Hvad mener I om Kristus

Bernhard Christensen 1965

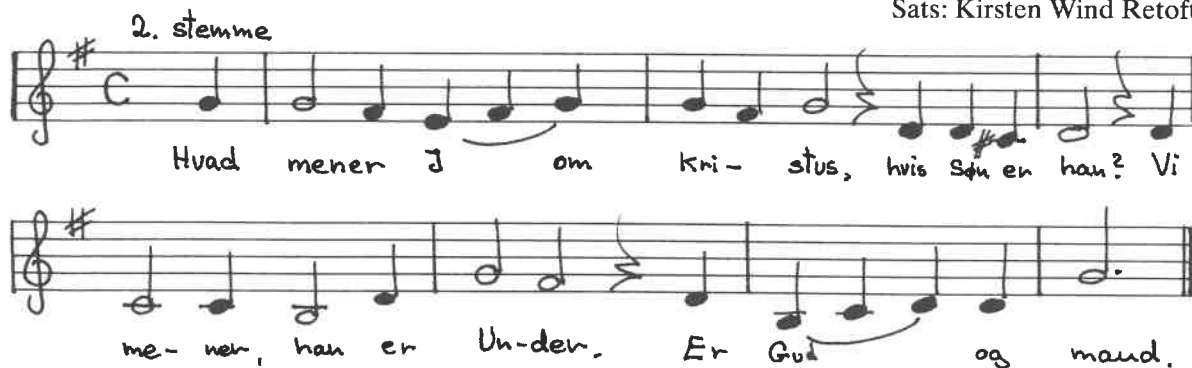

Med tilladelse af Samfundet Dansk Kirkesang

2. Vi tror, han er fra Himlen,
hvor livet bor,
og dog blev åbenbaret
på dødens Jord.	5. Vi tror, han er den gode,
der alting gav,
og derfor blev vor næste
i kors og grav.	8. Vi véd, han vil os give,
hvad før han gav,
og hente op til livet
os af vor grav.
3. Vi tror, han er den vise,
der alting véd,
og har sig ydmyg bøjet
med støvet ned.	6. Vi tror, han som vor talsmand
for Gud nu står,
og dog han som vor lige
iblandt os går.	9. Da sidder han på tronen,
Guds Søn, Guds Lam;
da vorder vi for evigt
Guds børn med ham.
4. Vi tror, han er den Herre,
der råder alt,
og her han blev en fattig
blandt brødre kaldt.	7. Vi venter, han skal komme
en dag igen
og være, som han var det,
fortabtes ven.	10. – Vi véd, hans havn er Under
og vældig Gud;
vi véd, hans ord må bæres
med lovsang ud.

K. L. Aastrup 1941

Sats: Kirsten Wind Retoft

Karin og Ivar Thrane ved deres nyudviklede dukketeater, Thalia.

Skandinavisk Mini Teater

Ny epoke for dukketeatre

I det gamle Gefion-apotek på Østerbro er der for nylig indrettet et nyt dukketeatercenter, Skandinavisk Mini Teater, baseret på en spændende opfindelse.

Et magnet-system, kombineret med et par tandhjul har revolutioneret den gamle dukketeaterleg og gjort systemet så enkelt og robust, at legen nu er til at håndtere for børn fra 6-7 års alderen.

Et kig ind i Liepkesgade 28

Kigger man inden for i lokalerne i Liepkesgade, får man en spændende oplevelse. Flere modeller af det nyudviklede teater står opstillet i det tidligere apotek. Trækker man de gamle apoteks-skuffer ud, finder man et eventyrligt indhold: Her er skuffer, fyldt til randen med sirligt udstyrede konger og prinsesser, her er skuffer med alskens løsdele til "selvbyggere":

hænder, hoveder, magneter, tandhjul og diverse stænger mv.

I et lille lokale er der indrettet en fin lille teatersal, hvor Thalia-teatrets muligheder kan demonstreres. Og i kælderen er et veludstyret værksted, hvor teatrene forarbejdes og samles.

Sådan begyndte det

Bag ideen til og oprettelsen af Skandinavisk Mini Teater står filmproducenten Ivar Thrane og hustruen Karin, tidligere koncertarrangør. Sammen har de i mange år beskæftiget sig med dukketeater i Sverige. Bl.a. havde de selskabet Mima-film, som producerede dukkefilm til svensk TV. På et tidspunkt købte Ivar Thrane rettighederne til et finsk ishockey-spil, og med det som grundlag har han videreudviklet det avancerede føringssystem til sine dukker. Og siden har ægteparret brugt al deres tid på at udvikle de-

res nye modelteater, som de har døbt "Thalia".

Fakta

Thalia er et stort modelteater med et smukt, plastisk proscenium (forside), fremstillet af vakuumformet kunstmateriale i farverne kongebåt og guld. Prosceniet er monteret på træ og masonit og kan let adskilles, når teatret ikke er i brug. De ydre mål er 92 x 77 cm og med sideskærme er bredden 173 cm. Sceneåbningen er 35 x 50 cm og det dobbelte scenegulv måler 71 x 45 cm.

Teatret er nemt at sætte op uden brug af hverken skruer eller værktøj. Det er lige så nemt at pakke ned i den tilhørende kuffert, der måler 90 x 54 x 17 cm og vejer ca. 15 kg, når den er pakket.

Til Thalia teatret medfølger et illustreret instruktionshæfte mv., og ikke

mindst fuldstændige instruktioner i at samle og skille teatret.

"Levende figurer"

Det mest spændende er, at der til Thalia teatret er udviklet et nyt, magnetisk figurførsystem, hvor førerstængerne ligger skjult under scenegulvet.

Systemet gør det muligt for figurerne, flade eller plastiske, at bevæge sig frit over hele scenegulvet, ligesom de kan vende og dreje sig i alle retninger. En fantastisk illusion af liv! Ingen figur med respekt for sig selv, behøver nu trække sig baglæns ud i kulissen, men kan frit vende ryggen til publikum og forlade scenen med maner. Og kan ballerinaen ikke lade være med at dansé piruetter, skal hun være så hjertelig velkommen til det; ingen slinger i valsen her!

Spændende teaterbelysning

En meget vigtig del af teatret er belysningen. Til Thalia teatret er udviklet et belysningsanlæg med projektører på 12 volt. Projektørerne er forsynet med det nye, effektive halogenlys og findes både som punkt- og almen scenebelysning. Ligeledes findes projektørerne med eller uden lysdæmpere og alle projektører kan forsynes med farvefilter. Her er alle muligheder for at skabe stemning og spændende effekter.

Færdige komedier

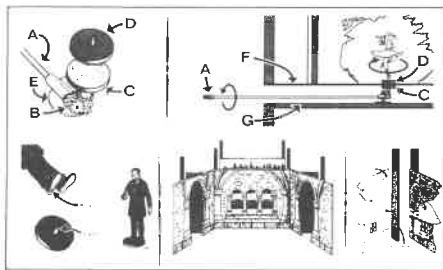
Til Thalia teatret findes der færdige komedier og figurer, smukke og spændende dekorationer, rollehæfter og kassettebånd med indspillede replikker, musik og lydeffekter.

... eller skab selv!

At skabe en modelteaterforestilling indebærer mange kreative aspekter. Man kan skrive eller tilrettelægge tekster, male dekorationer og lave figurer.

Ved selve forestillingen er der arbejde nok bag kulisserne med lyssætning, lyd, scenskift og figurføring. For slet ikke at tale om forarbejdet før premieren med instruktion og måske indspilning af egne bånd.

Med Thalias figurføringssystem kan man bruge næsten alle slags figurer. Foruden Skandinavisk Mini Teaters egne figurer finder man i legetøjshandelen populære figurer, der er lige til at sætte på figurfoden, hvor de straks

De "levende" figurer i Thalia-dukketeatret bygger på en række tekniske finesser, der bevirker, at dukketeatrets traditionelle begrænsninger ophæves.

bliver "levende". Men måske foretrækker man at lade fantasien spille og fremstille sine egne originale figurer? Med Thalias nye magnetiske kulisssystem er det hurtigt og enkelt at opsætte dekorationer. En bogstavsmarkering sørger for, at de altid kommer på rette plads.

Store pædagogiske muligheder

Det nye dukketeater er blevet godt modtaget i skoleverdenen. Det er smukt, robust, let at transportere og rummer store pædagogiske muligheder. De fleste amtscentraler har allerede anskaffet et teater. Og adskillige kommunale fællessamlinger og pædagogiske centraler er fulgt efter. Og mange skoler har for at få rigtig glæde af Mini Teatret, selv anskaffet sig ét. Herved kan processen med at skabe en teaterforestilling få god tid i klassernes arbejde.

Anvendelse i konfirmandundervisning og kirkens børnearbejde

Mini Teatret Thalia er flere steder blevet brugt både i konfirmandundervisning og i kirkens børnearbejde. Her er det erfaringen, at det værdifulde i dette arbejde er metoden: arbejdet med stykkernes tilblivelse, her er arbejde til en stor gruppe børn/unge og voksne med skabelse af dukker, kulisser, lyd og tekst. Teatrets publikumsstørrelse er ideelt et antal på ca. 25, men det kan lade sig gøre at gøre plads til 50-60 tilskuere til en forestilling – det sidste fordrer dog, at man har investeret i de professionelle lys- og lydforhold, som findes som supplement til Thalia-teatrets standardudstyr.

I en kirkelig undervisningssammenhæng ligger dog endnu utroligt mange uprøvede muligheder. Man kan udfordres til selv at skrive situationsspil og bibelske beretninger for dukketeatret, eller man kan anvende nogle af de mange stykker, der allerede er tilrettelagt som rollespil eller for hånddukker. Jeg vil her stærkt opfordre de mange, der i en kirkelig sammenhæng arbejder med drama, mime og dukkespil, til at tage kontakt med Skandinavisk Mini Teater og høre nærmere om mulighederne med Thalia-dukketeatret.

Pris

Det koster lidt under 2000 kr. at anskaffe Thaliateatret i standardudformningen.

Demonstration

De, der ønsker besøg med demonstration af dukketeatret, kan aftale det. Det vil også være en god og velplaceret idé at invitere Karin og Iver Thrane til at medvirke ved provsti- og stiftskurser for ledere af kirkeligt børnearbejde, eller ved inspirationskurser vedrørende konfirmandundervisning.

Yderligere oplysninger

Henvendelse for yderligere oplysninger, for at aftale besøg eller demonstration af Skandinavisk Mini Teater:

Skandinavisk Mini Teater
Liepkesgade 28
2100 København Ø
Tlf.: 31 42 19 40
Fax: 31 26 98 07

Anne Marie Boile Nielsen

Teknikken i Thalia-teatret gør det utroligt enkelt og slidstærkt i brug.

NYE BØGER OG MATERIALER

Barnet på vej mod selvstændighed

Oddbjørn Evenshaug og Dag Hallen
Oversættelse Kirsten I. Hoffmann
Lohses Forlag 1990
Pris kr. 148,-

Denne bog er udarbejdet som baggrundsmateriale for samtalegrupper af forældre til børn i førskolealderen. Men bogen vil også kunne bruges til selvstændig læsning uden tilknytning til samtalegruppe eller undervisning. Bogen er et godt bud på en gavebog til forældre med mindre børn i hjemmet. Vi har megen litteratur om småbørns behov, om sundhed, ernæring, psykologi og opdragelse. Her er en velskrevet bog af to kendte børnepsykologer. En bog, der, foruden at behandle dette stofområde professionelt og med god forankring i praktiske erfaringer, også integrerer spørgsmålet om barnets kristne oplæring. Opgaven er løst fint. I bogen indkredses, hvad kristen oplæring egentlig vil sige, og man går ud fra, at hjemmet og menigheden står sammen om at løfte denne opgave.

Billedmaterialet er i farver, og det er indbydende, men enkelte af motiverne slår over i det glansbilledeagtige, idet de bliver urealistisk glorificerede.

Den oprindelige norske udgave er beregnet som gavebog fra menigheden til dåbsforældre. Den uddeles i Norge sammen med en opfordring til at melde barnet ind i "Hjemmenes Dåbsring". Der er 21 kapitler i bogen. Det er mange til en studiekreds/samtalegruppe. I praksis vil man vælge at koncentrere sig om nogle af kapitlerne, idet resten overlades til selv læsning. Til hvert kapitel er der knyttet spørgsmål til overvejelse og samtale. Her skal nævnes nogle af kapiteloverskrifterne: Den første forældreopgave, Tryghed og tillid, Nærvær og fravær, At opdage verden, Jeg er mig, Hvordan er Gud? Hvordan sætte grænser? Når børnene spørger, Tryghed og trusler, Samvittighed og tilgivelse, Autoritet – lydighed – selvstændighed, Vi fejrer gudstjeneste, Når døden rammer.

AMBN

At leve med BØRN I FAMILIEN

af
Alf B. Svensson
Oversættelse fra svensk:
Bente og Allan Graugaard Nielsen
Lohses Forlag 1989
Pris kr. 98,-

Det er et prisværdigt initiativ, at Lohses Forlag har udgivet oversættelsen af Alf B. Svenssons bog: "At leva med barn i familjen". Hermed har vi på dansk fået en bog om børneopdragelse og familieliv, skrevet af en kristen psykolog, der øser af den ballast og viden, der er tilgængelig fra børnepsykologi, pædagogik og familierapi. En bog for forældre med små og store børn (teenagere) i familien.

Bogen er overskuelig og populært skrevet med mange eksempler fra dagligdagen i dagens familier. Den er godt disponeret, klart inddelt i afsnit, således at dens 119 sider, inddelt i 13 afsnit, skulle være til at komme igennem for interesserede forældre. Bogen rummer følgende kapitler: Børn – rigdom eller belastning? Opdragelse – en kontroversiel sag, Hvilken slags børn vil vi helst have? Massemedierne som opdragere, Forholdet mellem forældrene. Et fungerende familieliv, Børnenes behov for kærlighed, At give sine børn selvtilid, Er der brug for børn? Nogle almindelige opdragelsesmønstre, Vov at opdrage, Når der opstår konflikter, Teenagere og teenageproblemer, At hjælpe børn frem til tro.

Det sidstnævnte afsnit (hvor i øvrigt overskriften er problematisk) kunne godt have fremstået mere nuanceret og have fået en grundigere behandling. Afsnittet synes for mig at bære præg af svenske forhold og mangler forståelse for de mere sekulære forhold i Danmark.

AMBN

Forslag til læseplan for indledende konfirmandundervisning

Udgivet af
Danmarks Folkekirkelige Søndags-
skoler og Børnegudstjenester 1990
ca. 55 sider i A-4 mappe
Værdi kr. 100,-
(Materialet har ikke en egentlig salgs-
pris, men man må gerne sende en gave
til hjælp til udgifterne i forbindelse
med udarbejdelse af materialet).

Tilblivelse

Udgivelsen er blevet til på foranled-
ning af Landsudvalget for Danmarks
folkekirkelige Søndagsskoler og Bør-
negudstjenester. En arbejdsgruppe
har

- undersøgt, hvad der fandtes af egnet
materiale til den indledende konfir-
mationsforberedelse
- indhentet oplysninger fra præster/me-
nigheder, som har prøvekørt ordnin-
gen med hensyn til, hvad man savner
af materialer.
- endelig er der udarbejdet et forslag

til, hvordan man bedst kan hjælpe
præster og menigheder med et materi-
ale. Resultatet foreligger nu i form af
nævnte læseplan, som er udarbejdet
af sognepræst Villy Klit-Johansen, El-
ling, lærer Krista Lejbølle, Herning
samt materialekonsulent, cand.teol
Astrid Baun, Børkop.

Indhold

Materialet indledes med en beskrivel-
se af forsøgsordningen. Herefter præ-
senteres udkastet til læseplanen med
kommentarer bl.a. i retning af, at
stofmængden er rigelig stor, og at un-
dervisningens indhold i praksis må
prioriteres.

Stoffet er disponeret over frelseshi-
storien fra Skabelsen over Abraham,
Josef, Moses og David til Jesu liv og li-
delseshistorie. Der er 11 lektioner fra
GT, 16 lektioner fra NT, 7 lektioner
om dåben, at være døbt og om kirken,
6 lektioner med gudstjenesteforløb og
-forberedelse.

Lektionerne rummer følgende:

- en beskrivelse af mål
- forslag til tekstgennemgang

- forslag til supplerende materialer
- aktivitetsforslag
- sangforslag

Form

Det nævnes i indledningen, at det an-
befales, at bøn, sang og bekendelse
indgår som faste elementer i hvert
samvær i klassen, samt at børnene del-
tager to-tre gange i / medvirker ved
særlige børnegudstjenester.

Støtte til sogne

Det er et prisværdigt initiativ, Lands-
udvalget har taget med denne udgivel-
se, der bidrager til støtte for de mange
sogne, der har påtaget sig denne for-
søgsundervisning.

Der er gjort et fint arbejde med at ud-
mønte forsøgsordningens formål i et
konkret læseplansforslag. Bag den
frelshistoriske disponering af det bi-
belske stof træder trosbekendelsens
led tydeligt frem. Desuden har fader-
vor, dåb, nadver og gudstjeneste fået
en central placering. Gudstjenesteop-
læggene, der er tilføjet i materialets
slutning, er meget fine og passer godt
til aldersgruppen.

Bemærkninger vedrørende metoden

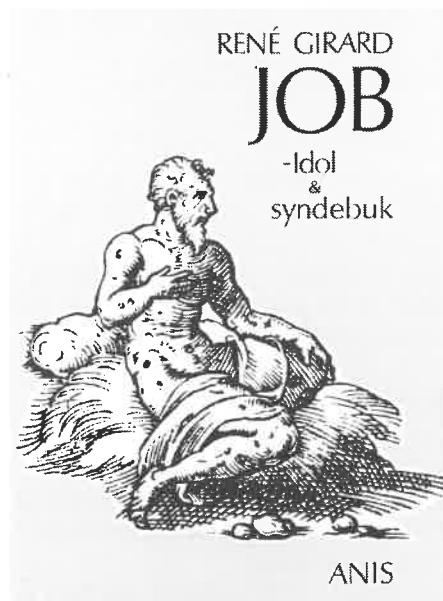
Som en kritisk bemærkning vil jeg an-
føre, at jeg ud fra denne model savner
en tilkendegivelse af, hvorved den
indledende konfirmationsundervis-
ning adskiller sig fra skolens undervis-
ning. Jeg vil mene, at undervisningen
alt for let bliver skolepræget, og at
man nøje bør tænke form og metode
igennem, inden man går i gang med
denne undervisning fra kirkens side.
Det vil give sig udslag i lektionernes
disponering, der i højere grad burde
afspejle metodevalg.

Endvidere vil jeg påpege to forhold:
Jeg kunne have tænkt mig et større
udblik til andre forlags – også de ikke-
kirkelige forlags – materiale, og jeg
kunne tænke mig en større sammen-
hæng mellem de salmer, der synges i
lektionerne og i gudstjenesterne, idet
det er vigtigt, at børnene genkender
salmerne, når de kommer til gudstje-
neste.

Bestilling af materialet

Materialet kan bestilles hos Børne-
gudstjenestens sekretariat, Indre Mis-
sions Hus, Korskarvej 25, 7000 Fre-
dericia, tlf.: 75 92 61 00.

AMBN

René Girard
JOB - IDOL OG SYNDEBUK
ANIS 1990, 154 sider, 188,- kr.

Jobsbogen i Gammel Testamente er sikkert et af de bibelske skrifter, som til stadighed har udfordret filosoffer og forfattere. Jobs kamp mod en Gud, han hverken forstår eller kan opgive – og hans diskussioner med de tre venner om tilværelsens retfærdighed – synes evig aktuel og vedkommende.

Den fransk-amerikanske litteraturprofessor og religionsteoretiker René Girard analyserer i nærværende bog Jobs dialoger med de tre venner og hans anklager mod Gud. Ifølge Girard skyldes Jobs lidelse ikke en Gud eller Satan, og bogen handler således ikke om det ondes problem eller problemet lidelse eller spørgsmålet om Guds retfærdighed, sådan som teologien traditionelt har tolket dette skrift. Nej, Jobsbogen handler om *samfundets syndebuk*. – Den syndebuk, som er nødvendig for at samfundet kan være sig bevidst om egen retfærdighed. At overføre skyld, at gøre den eller andre til syndebuk eller at se sig selv som offer, er en mekanisme i vort samfund, som Girard lader Jobsskikkelsen gøre oprør imod. Dvs. et oprør imod alle patentløsninger i vores civilisation på spørgsmålet om skyld og uskyld.

En ny forståelse af kristendommens betydning vokser ud af Girards analyser. Bogen er ikke let at læse – men den er fascinerende. Prøv den f.eks i kirkens studiekreds. Girard sætter skred i mange af vore tilvante forestillinger.

Henning Nørhøj

Det danske Bibelselskab har udgivet endnu et bind i Bibelselskabets kommentarserie:

Første Korinterbrev
Fortolket af Johannes Nissen
235 sider, kr. 140,-

Det danske Bibelselskabs kommentarserie består nu af følgende titler vedrørende Det nye Testamente:

Galaterbrevet fortolket af Niels Hyldahl
 Hebræerbrevet fortolket af Søren Ruager
 Johannesbrevene fortolket af Flemming Fleinert-Jensen
 Markusevangeliet fortolket af E. Thestrup Pedersen
 Lukasevangeliet fortolket af Lars Tjalve
 Petersbrevene og Judasbrevene fortolket af Bent Noack
 Tessaionikerbrevene fortolket af Niels Hyldahl
 Jakobsbrevet fortolket af Martha Byskov
 Mattæusevangeliet fortolket af Mogens Müller
 Pastoralbrevene fortolket af Hejne Simonsen
 Romerbrevet fortolket af Eva Meile

Til Det gamle Testamente:
 Se Det danske Bibelselskabs katalog.

Donald Capps
FORANDRINGENS MULIGHED
Essays om sjælesorg og
praktisk teologi
Forlaget ANIS 1990
272 sider, kr. 198,-

I sin introduktion til bogen konstaterer oversætteren, Troels Nørager, den stigende interesse for den praktiske teologi – og ikke mindst sjælesorgen. Men samtidig står denne interesse i stærk modsætning til mængden af litteratur på dette område. Med Donald Capps bog har vi på dansk fået en større fremstilling af emnet. Troels Nørager har udvalgt en række artikler og afsnit fra Donald Capps produktion. Alligevel er det lykkedes at skabe en bog, der virker som en helhed. I bogen fremstilles sjælesorgens hovedproblemer. Først får vi en gennemgang af sjælesorgens teologiske grundlag, hvor først og fremmest lignelserne anvendes som form og inspi-

ration til at møde forskellige sjælesørgesituationer på. Dernæst tages forholdet mellem sjælesorg og psykologien op. Her fokuserer Capps udelukkende på Erik Eriksons udviklingspsykologiske teori, hvori vores udvikling anskues som gennemløbende 8 stadier eller eksistenskriser. Det er kriser, som mennesket nødvendigvis konfronteres med – og derfor må sjælesørgeren være helt bevidst om disse krisers natur. Dette afsnit i bogen – måske det mest spændende – ikke mindst fordi vi hidtil har brugt Eriksons stadieteori i pædagogikken. Men han kan altså også bruges af teologen og sjælesørgeren.

Til sidst i bogen stilles der en teoretisk model op for pastoral handling. Der er ingen tvivl om, at denne bog vil blive læst og brugt i de nærmest kommende år. Vi har brug for at vide mere om forholdet mellem psykologi og sjælesorg. En god del af dette behov dækker Capps bog.

Henning Nørhøj

Foråret og dets aktiviteter og fester
Menighedernes
Daginstitutioner, 1990

Menighedernes Daginstitutioner har udgivet en smuk og veldisponeret mappe med et væld af aktivitetsidéer til de mindste til hele forårssæsonen: "Foråret og dets aktiviteter og fester".

Udgivelsen er en udstrakt hånd fra en gruppe af pædagoger, der hermed giver deres idéer videre til andre. Den røde tråd i arbejdet med hæftet har været forsøget på at give det kristne budskab en naturlig plads i en daginstitutions hverdag.

Materialet vil kunne give stor inspiration i det kirkelige arbejde, hvor man beskæftiger sig med mindre børn.

Her er idéer til samvær, samtale, sange, gudstjenester, bibeltekster, aktiviteter og lege samt til, hvad man kan klippe, klistre og sy ved:

Fastelavn, i foråret i øvrigt, til påske, på Støre Bededag og til Kristi Himmelfart.

Mappen kan rekvireres ved henvendelse til

Menighedernes Daginstitutioner,
 Enghavevej 1,
 1674 København V,
 Telf.: 31 24 81 00.

Nyhed fra Unitas Forlag

"Når håbets grene bliver livets træ"

**Om sorgens ansigter og dens bearbej-
delse.**

Af mor og datter Nellie og

Susanne Sønderbo

90 sider

Illustreret af Nellie Sønderbo

Omslag af Birgit Holm

Kr. 78,-

"Kærlighed, afsked, savn og sorg – alle disse forhold er vanskelige at beskrive. Alligevel prøver vi, vi har brug for at dele med andre. Psykologen kan give en vis indsigt i sorg. Digteren udtrykker sorg mere nuanceret. I denne bog har en psykolog og en digter fundet sammen. Som mor og datter har de gennemlevet denne eksistentielle livssituation, som de med diskretion og finfølelse formidler til læseren. Her kan man finde et ekko og i sorgen opdage sine egne begrænsninger, ressourcer og håb".

Af psykolog, dr.phil. Jørgen Hviid

Idé og forarbejde til bogen udspringer bl.a. fra radioudsendelsen "Søndag morgen" i Danmarks Radio, samt fra utallige foredrag holdt rundt om i landet.

De to forfattere kan kontaktes for nærmere oplysninger og eventuelt interviews:

Nellie Sønderbo, Søndergade 5, B 1,
4850 Stubbekøbing. Tlf.: 53 84 19 25.

Susanne Sønderbo, Højensgade 22,
st., 2100 København Ø.

Estrid Nielsen

San Yu

**Historien om en dansk
kinesisk skole**

120 sider – kr. 118,-

Forlaget ANIS

ISBN 87 7457 100 1

I det sydøstlige hjørne af Liaoning-provinsen lå San Yu, et gymnasium, som nu er ude af brug. Estrid Nielsen, selv født i Kina, fortæller historien om denne danske kinesiske skole, der på en ejendommelig måde kom til at præge en egn og dens befolkning. Historien om San Yu er historien om en lokalitet i Kina – et sted i tiden fra kejserdømmets fald til Japans besættelse af området og anden verdens-

krig, borgerkrigen og det kommunistiske styre.

Men historien om San Yu er først og fremmest en historie om mennesker. Estrid Nielsen fortæller om mødet med tidligere lærere og elever. Mennesker, som hun har truffet på sine gentagne studierejser i området.

En skole kan lukke og sende børnene hjem. Men skolen vil alligevel leve videre i eleverne og i deres efterkommere. San Yu skolen var kinesisk. Den var også dansk, og den var ualmindelig på den måde, at en elev nok kunne blive student, men ikke uden at have haft en hakke i hånden. Netop dette, at gymnasiets undervisning var fordelt mellem almindelige fag og praktisk arbejde i en planteskole gav ikke alene skolen indflydelse på den lokale planteavl, men også en holdning til praktisk arbejde i det hele taget.

Som Estrid Nielsen skriver i bogens forord: "Når den tid kommer, da den sidste elev er borte, og med ham synet og duften af det, der hørte med til hans skolegang, et æble eller en blomst, kammeraterne, skønheden ... Fra den dag vil San Yu være blevet en legende. Og man vil ikke mere kunne skelne mellem det oprindelige og det, der kom udefra."

OMKRING KIRKEFONDET
**Kildetekster til debatten om kirkefor-
ståelse og arbejdssyn i København**
1890 – 1990

**Redigeret af Claus Herms, Hans
Raun Iversen, Mogens Miland og
Erik Norman Svendsen.**

Kirkefondet fylder 100 år, og i den anledning bør man naturligvis udgive et

jubilæumsskift. Kirkefondet har valgt at samle en række tekster, som afspejler de forskellige prioder i Kirkefondets virke – dvs., at vi også får tekster fra tiden før Kirkefondets oprettelse, nemlig tekster, der beskriver de kirkelige tilstande fra de sidste årtier af 1800-tallet, da indvandringen fra landet befolkede de nye brokvarterer.

Det er en fin kildesamling, vi dermed har fået i hånden, som både er velegnet til selvstudium og til studiekredsarbejde/undervisning i forbindelse med de sidste 100 års kirkehistorie.

Henning Nørhøj

Kirketjenesten inviterer til ROSKILDEMØDE

1.-3. februar 1991

Sted: Jakobskirken

Tema: Forkynd det glade budskab
om mission, kirke og økonomi.

Mødets spændende program bæres først og fremmest af to foredrag ved filippineren Edicio de la Torre, der indleder med foredraget:

De fattiges kirke – den fattige kirke?

Der er en eftermiddag med seminarer om 5 temaer, og de øvrige foredrag er følgende:

Linier i kirkens mission – internationalt og nationalt ved Thorkild Schousboe Laursen,

Med Gud for autoriteterne – de højreorienterede kristne bevægelseres fremmarch: en udfordring til os alle? ved Kirsten Lund Larsen.

Kirke for de fattige – i Danmark? ved Eberhard Harbsmeier

Mammon – uretfærdighedens tjener? – om alternativ bankvirksomhed. Ved Aage Kramp

Kirketjenesten, der er en viderførelse af Danmarks Kristelige Studenterbevægelse, har til formål at arbejde for kirkens sociale og diakonale engagement i samfundet, nationalt og internationalt.

Program og tilmelding:

Kirketjenesten i DK

Kløvermarksvej 4

8200 Århus N

Tlf.: 86 16 26 55

Udgives af EPS,

Evangelisk Pædagogisk Samvirke, som er en sammenslutning af en række folkekirkelige organisationer, der er involveret i kirkens forkyndelse og undervisning.

Medlemmer af EPS:

Dansk Bibelskole. Dansk Missionsråd. De Samvirkende Menighedsplejer. Det danske Bibelselskab. Diakonhøjskolen. Diakonissehuset Sankt Lukas Stiftelsen. Diakonissestiftelsen. FDF/FPF. KFUK-spejderne i Danmark/De grønne pigespejdere. KFUM/KFUK i Danmark. KFUMs idrætsforbund i Danmark. KFUM-spejderne i Danmark. Kirkefondet. Kirketjenesten i Danmark. Kristelig forældre- og lærerforening. Menighedernes Daginstitutioner. Sammenslutningen af Indre Missions skoler. Unge Hjem Bevægelsen i Danmark.

Redaktion

Henning Nørhøj (ansvh.). A. M. Boile Nielsen, Eberhard Harbsmeier, Finn Dyrhagen og Per Melhof.

Abonnement

Årsabonnement (4 numre) kr. 100,-
Løssalg kr. 30,-
Giro 8 05 53 51

Henvendelse

Adresseændringer bedes meddelt Avispostkontoret.

Husk ved alle henvendelser at opgive abonnementsnummeret, som står opført sammen med adressen på bladets bagside.

Materialecentralen,
Religionspædagogisk Center
Frederiksberg Allé 10 A
1820 Frederiksberg C
Telefon 31 24 92 50 (kl. 10-16)

**Materialecentralen/
Religionspædagogisk
Center**

Materialecentralens formål er at være til rådighed for såvel hjem, kirke og skole, hvad angår dåbsoplæring og kristendomsundervisning.

- Udstillinger, kataloger og pædagogisk vejledning.
- Udlejning af film og bogkufferter.
- Salg af bøger og AV-materialer.

Tryk:

S. M. Olsens Bogtrykkeri, Holbæk.

ISSN 0900-1433

Reserveret til postvæsenet

Donald Capps Forandringens mulighed

**Essays om sjælesorg og
praktisk teologi**

Donald Capps placerer biblen som sjælesorgens grundlag, og gør biblens litterære genrer til paradigmer på forskellige typer af sjælesorg.

Hos Capps begrundes sjælesorgen teologisk, men han er samtidig åben over for inspiration fra psykologi og psykoterapi. En vigtig inspirationskilde for Capps er således Erik H. Erikson og hans teori om de udfordringer og kriser, mennesket konfronteres med i løbet af dets livscyklus.

Donald Capps har med sine bøger og essays leveret et spændende og inspirerende bud på en reflekteret, principiel bestemmelse af sjælesorgen.

Donald Capps (f. 1939) er professor ved Princeton Theological Seminary i USA.

Forandringens mulighed er redigeret og oversat fra amerikansk af Troels Nørager.

272 sider – kr. 198,-
Udkommer ultimo oktober.
Tilsendes portofrit.

Religionspædagogisk Center

Frederiksberg Allé 10 A, 1820 Frederiksberg C Tlf. 31 24 92 50